

"Fer por costa més que no fer riure"

MARC VILA

Jaume Balagueró s'acaba d'estrenar com a director de cinema amb 'Els sense nom', una història de terror i intriga que ha estat presentada aquest mes al Festival Internacional de Cinema de Catalunya, de Sitges.

"No crec que 'Alien' es consideri una pel·lícula menor. 'Titanic' no deixa de ser una producció espectacular, però també és una gran pel·lícula. Crec que els termes de comercialitat i qualitat es poden combinar molt bé."

Com va sorgir el projecte de fer 'Els sense nom'?
—La novel·la, la vaig trobar per casualitat, i em va resultar molt fascinant. En aquells moments buscava quina història volia fer per debutar en el llarg-metratge, i vaig pensar que la novel·la era molt interessant, en vaig aconseguir els drets i m'hi vaig tirar de cap. El que em va agradar de la novel·la va ser la base argumental, la trama, que era molt intrigant, i la manera que tenia d'abordar la malignitat, que quasi en feia una ciència, una filosofia. Em va fer molta por i vaig pensar que era molt interessant de fer una pel·lícula basada en aquest concepte.

—Quins directors, quins films i quines novel·les l'han influït, en aquesta realització?

—Exactament no t'ho sabria dir. Crec que m'influeixen tots els directors dels quals miro pel·lícules. Cada setmana miro moltes coses, no solament films, sinó també sèries de televisió, videoclip, còmics, revistes..., tot es barreja i d'alguna manera fa aquesta influència i no ets conscient, al final, de què és allò que t'influeix, perquè t'influeix tot alhora. Directors en concret, pel·lícules en concret..., m'és molt difícil de saber-ho.

—Però no té cap pel·lícula de terror de capçalera?

—Unes quantes: *L'exorcista*, *La semilla del diablo*, *El otro*, *Al final de la escalera*, *La obsesión de Julia*, que en castellà em sembla que es deia *Escalofrío*, una pel·lícula de fantasmes amb la Mia Farrow. Aquestes pel·lícules m'han fascinat sempre.

—Què li fa més por?

—Moltes coses. Me'n fa molta no saber, no tenir control sobre el que passa. Quan dorms i de cop i volta alguna cosa et desperta, i penses: què passa? Un moment tens la sensació que alguna cosa passa. És aquest moment d'acabar de despertar-te i la por de no controlar. Com que, avui que vivim una vida còmoda, a la majoria, li és difícil de trobar-se en situacions de por intenses, és en aquests moments que vius un fragment de por intensa.

—Com quan dorms i et fa l'efecte que caus al buit?

—No, això és un sobresalt. Quan dormim, el nervi de l'equilibri del cos es dilata. El procediment normal és que es dilati quan ja dorms, però a vegades es dilata quan encara ets una mica conscient, i és quan tens aquesta sensació. Però és més una reacció instintiva.

— *Sempre ha tingut aquest interès per la por, o de petit era dels qui es tapaven amb el coixí quan veïen un film de terror?*

— Les pel·lícules de por sempre m'han fascinat, però no m'han fet por. Suposo que perquè busco que me'n facin. La meua afecció per la por i aquesta mena d'inquietuds és molt més cerebral. M'agrada més d'estudiar per què les coses fan por, com fer por, que no pas el fet mateix.

— *El terror torna a ser moda?*

— Crec que sí, crec que als Estats Units ja ho és. En aquests moments les tres pel·lícules que encapçalen la taquilla són de terror, i a més, d'un terror adult, res de terror d'adolescents, sinó un terror fort, per a adults, que està molt bé. El terror sempre ha estat moda, en tot cas. Potser a vegades puja més o menys, però no perquè sempre sigui moda, sinó perquè el cinema té la gràcia que tots els gèneres constantment són moda. Encara que a vegades predominin més les comèdies, els drames..., sempre són moda les comèdies, sempre són moda els drames, sempre són moda les pel·lícules de por i les de ficció.

— *No hi té a veure una mica la fi del mil·lenni? Hi ha estudiosos que associen l'èxit dels films de por a èpoques de desgràcies o d'inquietud...*

— Hi ha qui ho estudia molt, això, i se'n crea moltes associacions; en Romà Gubern en va escriure un llibre, *Las raíces del miedo*; són hipòtesis... Potser sí, o també perquè ja toca, perquè la gent en té ganes. Sempre hi haurà cinema realista i sempre hi haurà fantasia. A més, no és pas aquest any l'últim del mil·lenni, sinó l'any que ve. El nou mil·lenni no comença fins el 2001. Per molt que la televisió es proposi de vendre'ns aquest any com l'últim del mil·lenni, res de res.

— *Per què creu que el terror és un gènere que no es valora tant?*

— Potser perquè es considera més popular. Però em penso que això pot canviar, i en el moment que el cinema de terror ocupi les posicions de les grans produccions a Hollywood i ofereixi les pel·lícules de més èxit de públic, serà més valorat. No crec que *Alien* es consideri una pel·lícula menor. *Titanic* no deixa de ser una producció espectacular, però també és una gran pel·lícula. Crec que els termes de comercialitat i qualitat es poden combinar bé.

— *Com és que el terror no hi ha arrelat, aquí?*

— Aquí no hi ha hagut una tradició real de cinema de terror. Se'n va fer els anys 70, però era dolent, pseudocinema, sèrie Z, i això no va arrelar, evidentment. No som en un país amb tradició. Europa no té tradició de cinema de terror —fora d'Itàlia, potser—, i els Estats Units, sí. Però tot evoluciona i una pel·lícula d'èxit pot canviar tot el sistema, pot ser un precedent perquè comenci una moda de fer cinema.

— *Costa gaire, fer un film de terror?*

— Cada gènere té les seves dificultats i les seves coses. Jo he sentit sempre el tòpic que és més difícil de fer riure que no de fer por. Jo mai no hi he estat

d'acord, amb aquest tòpic, perquè fer riure és fàcil, constantment riem; no és tan difícil, és tenir sentit de l'humor. Ara fer por, costa més.

— *El seu film té una qualitat d'imatge i de so molt bona, que rarament es veu en les produccions catalanes. Ha obert noves portes?*

— És una qüestió de criteri de producció. És aconseguir que els productors tinguin un criteri de producció acurat. Jo sóc partidari, a l'hora de fer una pel·lícula, de fer-la tan bé com sigui possible; tinc un criteri perfeccionista. És una pel·lícula que podria obrir les portes no solament en l'aspecte de la qualitat de producció, sinó també en el de fer veure que aquí també es poden fer més coses, a part comèdia catalana. Jo m'he trobat algun productor català que només s'interessava per fer comèdies maripili, perquè, si no donen diners, tampoc no arriuen. Fer una cosa diferent, no, que la facin els americans; nosaltres, aquí, maripilis. Crec que *Els sense nom* diu que et pots arriscar a fer una cosa diferent. Hi ha gent jove que té ganes de fer coses amb possibilitats. Els productors haurien d'apostar més, arriscar-se.

— *Nous projectes?*

— Continuaré amb un film de terror amb *Fantastic Factory*, del qual encara busquem un guió que ens faci peça. Però tinc intenció de fer més coses; m'agradaria molt de fer una pel·lícula d'amor.

Bea Cabezas

MARC VILA

"Crec que 'Els sense nom' diu que et pots arriscar a fer una cosa diferent. Hi ha gent jove que té ganes de fer coses amb possibilitats. Els productors haurien d'apostar més, arriscar-se."